

A tudományos könyvtárak és a mesterséges intelligencia – Kölcsönhatások és inspirációk

**KSH Könyvtár - MKE Társadalomtudományi Szekció
2019.03.12.**

Környezetünk intelligens rendszereinek konvergenciája

„Smart” – intelligens könyvtár
smart campus – intelligens rendszerek

Smart city – intelligens városirányítás
és betegellátás (T...)

Intelligens technológiák, ipar,
termelés, közlekedésirányítás

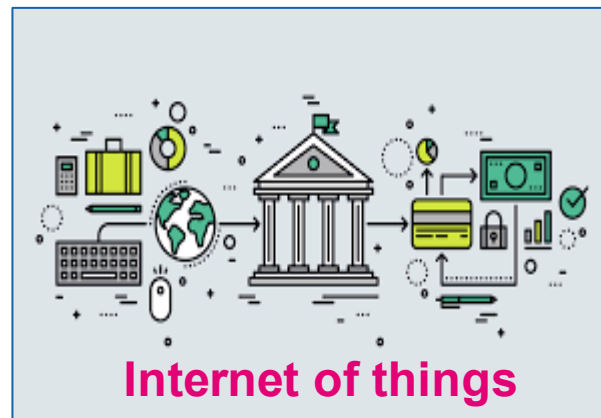
Energiahatékonyság,
fenntartható fejlődés

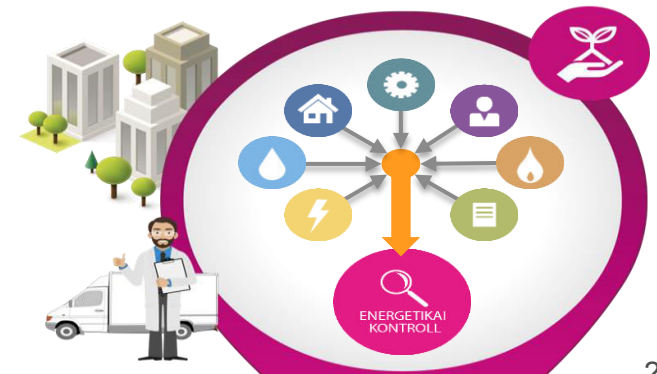
T - Systems -

Hálózati
univerzum

Hálózatba kapcsolt világ

Közös és cserélhető adatok
adattárházai, publikus,
osztott portálok, mobil, IoT,
szenzorok

Útközben a mesterséges intelligencia felé – könyvtári inspiráció

Digitális transzformáció

- Növekvő tartalom, számítógépes kapacitás
- Szakértői tudásbővülés
- Fejlődő informatika

Globális digitalizáció

Nyílt, kodifikált adatok, szemantikai tárolók, globális könyvtári vállalkozások (OCLC, EXLIBRIS, ALA, IFLA, EBSCO, LC, stb.)

Webtechnológia a könyvtárakban, táguló globális forrásadatok

- Dinamikus szemantikus adathálózati kapcsolatok
- Keresés szemantikai alapon

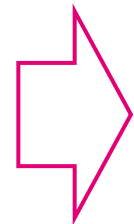
„data of web” RFID szenzorok

Géppel értelmezhető adatok

Nagy mennyiségű mintavétel az elemzéshez

Beszéd-, kép- és hangfelismerés
szövegelemzés, következtetések, analízis

Az intelligens alkalmazások gépi tanulás alapján képesek az emberrel és más rendszerekkel kommunikálni

Intelligencia szimulálása a rendszerekben – i tanulás

Minden ma használatos technológiát felvált egy másik a közeljövőben

• KÜLSŐ KÖRNYEZET

- konvergencia, mobilitás, változékonyság, gyorsulás, növekedés, vizualitás, új technológiák
- digitális hálózati koncentráció, technológiai komplexitás, eszkalálódó követelmények (stagnáló költségvetés!)
- A képzés komplex követelményei, mobil technológia

• A FELHASZNÁLÓK

- a web alapú felületek és útvonalak mellett döntöttek
- szakadékok a generációk használói szemlélete között

• NAGY KÖNYVTÁRI INTÉZMÉNYEK dominanciája

- **Koncentráció** : a szolgáltatások mérete és komplexitása nehezen követhető a kisebb vállalkozások számára
- **Kooperatív felhő rendszerek** bérleti igénybevétele
- OCLC 72 000 könyvtári kapcsolat, 2,2 milliárd rekord a WorldCat-ben, több száz WorldShare Management Services implementáció, LC kooperációk, stb.

• NEMZETI, REGIONÁLIS, LOKÁLIS - stratégiák

Az új technológia megértése
big data, metadata, repositories
semantic web (szabványok, leírási
sémák, linked open data,
ontológiák, stb.)

**Nemzeti, regionális és lokális
rendszerek együttműködése**

Keresés és discovery
megérteni a kultúra és tudomány
jelenségeit, analizálni és értelmezni
az eredményeket, megtervezni a
discovery környezetet, érteni, mit
keres a használó

**Szakmai és tárgyismeret, helyi
ismeretek**

Általános képességek,
interperszonális kapcsolatok
képessége, szóban és írásban, life-
learning

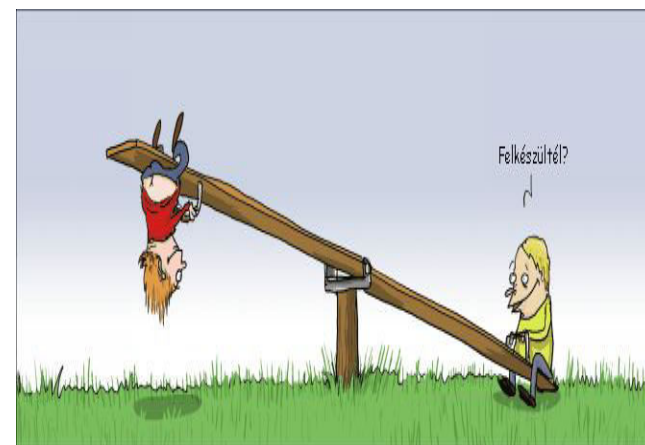
Marketing szemlélet

Könyvtári innováció - szemantikus és intelligens rendszerek

- **Könyvtárakban** olyan innovációt érdemes szorgalmazni,
  - amelynek eredményeként több információt,
  - több embernek tudunk szolgáltatni, jobb elérhetőséggel

• „A szemantikus web-en...

- *Az információforrások olyan egységes ontológianyelven vannak leírva, amely a lehető legközelebb áll az ember tudásreprezentációs és következtetési képességeihez.*”
- A szemantikus (értelmezési) környezet megteremtése és működtetése egyre növekvő mértékű, hatékony gépi feldolgozást valósít meg **(interjú Krauth Péterrel)**

- **A szemantikus web** lényeges állomás a mesterséges intelligencia fejlődésében
  - Az adatok és információk jelentéstani és logikai feltárására kidolgozott módszerek az információs hálóstruktúrákkal a teljes szövegű gépesített feldolgozás és szövegelemzés fejlődésének irányába mutatnak.
  - A mesterséges intelligencia kialakulásának kezdetei az agyi neuronok működésére vonatkozó ismeretekre épültek, amely a hálóstruktúrák és a tanulási folyamatok mesterséges modellezésében is megjelenik.

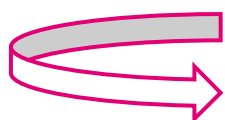

A géppel értelmezhető könyvtári adatoktól a mesterséges intelligenciáig

- **A könyvtári számbavétel, elérhetőség és teljesség követelményeihez**
  - a digitalizálás korában új eszközök, módszerek szükségesek – transzformáció
  - értékmérő, hogy intelligens számítógépes programozással hogyan lehet kibővíteni a könyvtárak áttekintő, értékelő és szolgáltatási tevékenységét
- **Fontos mesterséges intelligencia eszközök könyvtári szempontból**
  - **automatikus szövegfeldolgozás**, gépi értelmezés, elemzés, felismerés és szövegalkotás, gépi fordítás, természetes nyelvi módszerek (NLP)
  - **információforrások „mély” rétegeinek** kutatása, keresése, értelmezése, öntanuló mechanizmusok beépítése (*deep* irányzatok)
  - **szakértői tudásbázisokkal összefüggő automatizált folyamatok**
    - a beszerzéstől kezdve a katalogizáláson át a szolgáltatásokig: az elsajátítást és alkalmazást támogató számítógépes képszerkesztő, animációs, augmented reality, és workflow eszközök beépítésével
- **Automatikus tranzakciók** a korábbi manuálisan végzett folyamatokban, információk, vizsgálatok, eredmények, eszközök, megoldások automatikus értelmezésén alapuló elemzési és következtetési eszközök használata;
- **Külső megoldások adaptációi** saját feladatokra, stb.

Az emberi intelligencia mesterséges szimulálása

- **A mesterséges intelligencia digitális technológiai eszközkészlet**
  - szimulálja az emberi intelligencia működését
  - képessé teszi az eszközöket magas szintű és komplex kérdések önálló megoldására gépi programozás alapján
    - Rész: tudásreprezentáció (leírás, adatbázisok) – amelyek kifejezik és leírják az intelligens viselkedést;
    - programozott manipulációs eljárások és folyamatszabályozás, emberi probléma megoldási folyamat utánzása. Tóth M.3.)

Emberi intelligencia mélyebb megismerése
Magasabb szintű programozás és felhasználás

- **Könyvtárakban**
  - **a szakterületen jellemző** emberi funkciók gépi programozása a könyvtári működési folyamatok logikája szerint
  - **Alapvető könyvtári és tudományos értelmezések, szakértői rendszerek**
    - hagyományos szolgáltatások programozott folyamatai (katalogizálás, tartalmi feldolgozás, szövegelemzés, referencia szolgáltatás, stb.)
  - **Önálló és *embedded* számítógépes programok**, amelyek szimulálják, kifejezik, vagy (részben) felváltják, kiegészítik a könyvtáros intelligens viselkedését

A szemantikus web

az adatok és információk gépi értelmezésével megalapozza a mesterséges intelligencia fejlődését

A mesterséges intelligencia

működési sémája az agyi neuronokra vezethető vissza, amely a hálóstruktúrák és a tanulási folyamatok mesterséges modellezésében is megjelenik

Sem az intelligenciának, sem a mesterséges intelligenciának nincs általánosan elfogadott meghatározása

Fejlődését az emberi gondolkodás és emberi cselekvés szimulálásához kötik

Értékelése az emberi gondolkodás műveleteinek minősége, a racionális gondolkodás és cselekvés képessége vizsgálata alapján történik

Legfontosabb könyvtári vonatkozása a tudásközvetítéshez szükséges beszéd- és szövegfelismerés, az önálló tanulás képessége, a szövegek automatikus elemzése, a szövegek rejtett hálózatának feltárása („deep” learning, web, stb.), a korábbi módszerekkel nem feltárható rejtett információs rétegek elérhetősége

A mesterséges intelligencia - digitális eszközészet

Intelligens szoftverrel szimulálják az intelligencia néhány vagy több komponensét

- Bonyolult feladatok számítógépes megoldása,
- az embertől is kellő szakértelmet, kreativitást és intuíciót kíván

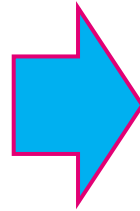

Tudásreprezentáció

- Tudásbázis az intelligens emberi viselkedés jellemzői (adatbázisok, leírások)
- **alapvető tudományos értelmezések, szakértői rendszerek**

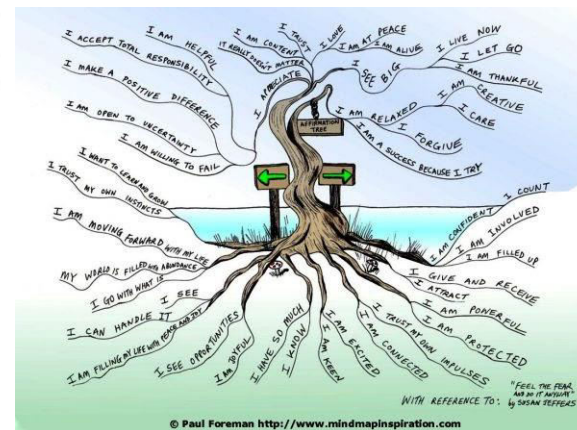
Programozott manipulációs eljárások

- folyamatszabályozás, emberi probléma megoldási folyamat utánzása, következtetés, jóslás, analízis

- **Folyamatos tanulás ember és gép között, a fejlődő technológia új megoldásokat követel**
- **Kölcsönhatás: Emberi intelligencia mélyebb megismerése, magasabb szintű programozás és felhasználás**

IA - Intelligence augmented: emberi intelligencia fejlesztése a helyettesítése vagy kiváltása helyett

A szakterületen jellemző emberi funkciók gépi programozása a könyvtári működési folyamatok logikája szerint

A mesterséges intelligencia hatása a szakkönyvtári szolgáltatásokra

- **Kitágítja a tudományos tartalmak elérhetőségét**
  - Növeli az áttekintés sebességét és a források teljességét
  - Fejlett szolgáltatásokat biztosít a szelekciónál, rendezésnél, csoportba sorolásnál
  - Algoritmusokat alkalmaz a tudományos tartalmak természetes nyelvi elemzéséhez, értelmezéséhez, szövegek és képek automatikus felismeréséhez
  - Technológiai háttérrel nyújt a természetes nyelvi kereséshez és interpretáláshoz
- **Gyorsabb indexelő szolgáltatások**
  - kivonatolás géppel, rejtett rétegek feltárása, válaszok tágabb forrásokra támaszkodva
- **Nagy minták alapján szabályok és összefüggések felismerése**
  - a jellemzők és tartalmak jobb kiemelése, az elemzéshez minta alapú keresések és értékelések, a neurális hálók alapján kialakítható kereséstípusok fejlesztése, az eredmények értékelése, automatikus következtetések beépítése, stb.
- **Felhasználói és self interfészek**
  - használói visszajelzések, folyamatos visszacsatolás (chatbox, virtuális asszisztensek: Amazon, Alexa, stb.)
- **Külső fejlett szolgáltatások beépítése**
  - tesztelés, értékelés, terjesztés ([Talk to Books](#), [Semantic Scholar](#), [Google Scholar](#), [WorldCat](#), [VIAF](#), [ISNI](#), [Wikidata](#), stb.) <https://americanlibrariesmagazine.org/blogs/the-scoop/ai-lab-library/>

Open access és mesterséges intelligencia

A mesterséges intelligencia szolgáltatás nyílt forrásokkal nyeri el működésének értelmét. (Poynder, Richard (2))

- Az automata kereső minden szükséges vagy lehetséges forrás elolvasása után helyes választ ad? Kérdések és kétségek:
  - **Fekete doboz szindróma - ellenőrizhető?**
  - Hogy szűrhető ki a „fake news” vagy a rossz válasz?
  - Hogyan tarthatja meg a könyvtár az értékes forrásokon alapuló szolgáltatási stratégiáját
  - A tudományos kommunikáció hogyan fog változni (preprintre nem lesz szükség?)
  - A discovery szolgáltatás helyett inkább intézményhez kapcsolódó unikális források? ([discovery died -2035?](#))
- Lovász László: *„Nem vitás, hogy az emberi agy egy hatalmas hálózat, de hogy az agyra vonatkozó biológiai eredményeket hogyan lehet először hálózati nyelvre lefordítani, és aztán a hálózatok nyelve segítségével matematikailag megközelíteni – ehhez több tudomány művelőinek együttműködése szükséges (biológus, informatikus, nyelvész, stb.)”*
- *„... az agy „csak” egy a fontos a nagy hálózatok közül, nyilván hasonló szakértői segítségre lesz szükség az internet vagy a társadalmi hálózatok területén”.* Interjú (MTA 2018)

Az értelmezés és a könyvtári alkalmazás

Gépi program vagy mesterségesen létrehozott intelligens módszer, reakció, cselekvés, amelyet számítógépes programok keretébe helyeznek, és megfelel a következő három kritérium valamelyikének:

- Képes interaktív automatikus válaszokra emberi beavatkozás nélkül
- Szimulálja egy természetes intelligenciával rendelkező élőlény viselkedését
- Célszerűen és megismételhető módon változtatja viselkedését a gépi tanulás és adaptáció képességének háttérével (Wikipédia)

Értékmérő: milyen szinten tudja szimulálni az emberi tevékenységet vagy problémamegoldást

Ormos László: matematikai módszerekre alapozva keresi az intelligens viselkedés lényegét és fejlődését. ...alapja a jól meghatározott és átfogó **tudásbázis**, valamint a megfelelő **hatékonyságú, sokrétű és gyakorlatias manipulációs stratégia**. (Mesterséges intelligencia. Neurális hálózati struktúrájú mesterséges intelligenciák. <https://www.slideserve.com/thais/mesters-ges-intelligenci-k>)

Russel-Norvig (1995) 4 jellemzője:

- Rendszer, amely emberi gondolkodást képes szimulálni,
- Képes az emberi gondolkodás racionalitását tükrözni,
- Rendszer, amely képes az emberi cselekvést szimulálni,
- Képes racionálisan cselekedni

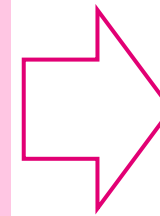

A mesterséges intelligencia könyvtárak számára fontos innovációi

- **Természetes nyelvi folyamatok (natural language processing -NLP)** megismerés és programozás a gépi rendszerekben az automatikus folyamatokhoz;
  - szavak, szövegelemek osztályozása, klaszterálása (vektorok); információk kiterjesztése, bővítése (extraction); szövegből beszéd, beszédből szöveg automatikus előállítás; automatikus fordítás; szöveg és képelemek felismerése, automatikus címkézése;
- **Gépi tanulás, mély rétegek** (deep learning, deep web, stb.);
- **Szakértői rendszerek fejlesztése és automatizálása**
  - tudásbázisok építése, következtető motorok és használói felületek tervezése, döntéstámogató rendszerek tervezése és kialakítása, automatizált folyamatok, programozott oktatás, e-learning;
- Tervezés, előkészítés, osztályozás és optimalizáció módszerek a gépi automatizáláshoz;
- Robotika, gépi kommunikáció, beszéd- és hangfelismerés, modellek;
- Vizualitás fejlesztés, gépi látás, képfelismerés
  - image vision, machine vision, augmented reality, virtual reality, video kamerák alkalmazásával, az analóg jelek digitális konverziójával.

Gépi tanulás tervezése

- Szolgáltatás, output vagy end-user oldal tervezése, adat vizualizáció, adatpublikálás
- Szakértők
- Gépi tanulás modellje
  - emberi és gépi intelligencia együttműködése – tervezés, felkészülés, hangolás, tesztelés, gépi tanulás algoritmus
- Interfészek az AI eszközzel folytatott interakcióhoz
- Könnyű kezelés, bővíthetőség, biztonság tervezése

adattudós,
adate mérnök,
operációs rendszer
mérnök, könyvtáros

<https://medium.com/predict/what-i-have-learned-after-several-ai-projects-131e345ac5cd>

Tényezők:

Adattisztítás –
homogenitás

Felkészült
szervezet

Technológiai
know-how

AI-aaS
kiválasztás

Erős számítás-technikai háttér

1. AI-aaS (Amazon AI (Rekognition), Google Cloud Vision or IBM Watson, AI funkciókkal, beépített API-val a szöveg- és kép felismeréshez)
2. Együttműködés külső, AI szolgáltatásokra specializálódott szervezettel
3. Saját open source gépi tanulásra szolgáló rendszer tervezése (főként nagyobb IT cégek rendelkeznek megfelelő szakember és technológia háttérrel).

A gépi tanulás és a mély rétegek a könyvtári szolgáltatások szempontjából

- **A mesterséges intelligencia fejlődésének kulcskérdése**
  - az ismeretek tárolása és visszakeresése mellett a tanulás képessége milyen szintű?
- **Legjelentősebb összetevői**
  - a humán intelligencia képességeihez kapcsolódnak: tanulás, emlékezés, felidézés, következtetés, az ismeretek fejlesztése, példák elemzése, értékelése és beépítése a korábbi ismeretekbe.
  - Gépekkel nagy állományok áttekintése alapján mintaelemzéssel gyorsítható a szöveg- és képfelismerés, stb.
- **TensorFlow a Google gépi tanuló keretrendszere**
  - a szövegek osztályozására, hasonlóságok kimutatására, klaszterálásra és egyéb NLP folyamatok vizsgálatára szolgáló nyílt forráskódú szoftver, amely begyűjti az adatokat, oktató modellel rendelkezik, és támogatja a „deep learning” eljárásokat.
  - Flexibilis architektúra, platformfüggetlen alkalmazás, Python és C++ programnyelvet használ, front-end API beállításával támogatja alkalmazások építését és integrációját.

Nem tekintik intelligens rendszernek azokat a számítógépes programokat, amelyek nem képesek az emberi gondolkodás legalább *valamely* elemének szimulálására.

Open source Machine learning

<https://link.springer.com/article/10.1007/s10462-018-09679-z>

Tool	Licence típus	Written in	Algorithm coverage	Interface	Work flow	Népszerűség	Használó	Fejlesztők
Shogun (ML library)	Open s., GNU GPLv3	C++	High	Python, Octave, R, Java/Scala, Lua, C#, Ruby	API	Low	Academic	G. Raetsch, S. Sonnenburg NUMFOCUS
RapidMineraa(ML/N N/DL framework)	Business source	Java	High	Python, R, GUI, API	Yes	High	Academic	R. Klinkenber, I. Mierswa, S. Fischer., et al RapidMiner
Wekabb(ML/DL framework)	Open s. GNU GPLv3	Java	High	Java, GUI, API	Yes	High	Academic	University of Waikato, New Zealand
Scikit-Learn (ML/NN library)	Open source, BSD	Python, C++	High	Python, API	Yes	High	Academic	D. Cournapeau INRIA, Google stb
LibSVM (ML library)	Open s., BSD 3- clause	C/C++	Low (only SVM)	Python, R, MatLab, Perl, Ruby, Weka, Lisp, Haskell, OCaml, stb....	No	Low	Academic	C.C. Chang, C.J. Lin Taiwan Nat.Univ
LibLinear (ML library)	Open s., BSD 3- clause	C/C++	Low (only linear)	MatLab, Octave, Java, Python, Ruby	No	Low	Academic Industrial	R.E.Fan, K.W. Chang, C.J. Hsieh, X.R. Wang, C.J. Lin Taiwan N. Univ
Vowpal Wabbit (ML library)	Open s. BSD 3- clause	C++, own MPI library	Low	API	No	Medium	Academic Industrial	J. Langford Microsoft, previously Yahoo
XGBoost (ML boosting, ensemble)	Open s. Apache 2.0	C++	Low	C++, Java, Python, R, Julia	Yes	Medium	Academic Industrial	T. Chen

Open source könyvtári Deep learning

<https://link.springer.com/article/10.1007/s10462-018-09679-z>

Tool	Licence	Written in	Computation graph	Interface	Népszerűség	Használó	Creator (notes)
TensorFlow (Numerical framework)	Open source, Apache 2.0	C++, Python	Static with small support for dynamic graph	Python, C++aa, Javaaa, Goaa	Very High Growing very fast	Academic Industrial	– Google
Keras (Library)	Open source, MIT	Python	Static	Python	High	Academic Industrial	F. Chollet
				Wrapper for TensorFlow, CNTK, DL4J, MXNet, Theano	Growing very fast		
CNTK (Framework)	Open source, Microsoft permissive license	C++	Static	Python, C++, BrainScript, ONNX	Medium Growing fast	Academic Industrial Limited mobile solution	– Microsoft
Caffe (Framework)	Open source, BSD 2-clause	C++	Static	C++, Python, MatLab	High	Academic Industrial	Y. Jia
					Growing fast		BAIR
Caffe2 (Framework)	Open source, Apache 2.0	C++	Static	C++, Python, ONNX	Medium-low Growing fast	Academic Industrial Mobile solution	Y. Jia Facebook
Torch (Framework)	Open source, BSD	C++, Lua	Static	C, C++, LuaJIT, Lua, OpenCL	Medium–low Growing low	Academic Industrial	R. Collobert, K. Kavukcuoglu, C. Farabet
PyTorch (Library)	Open source, BSD	Python, C	Dynamic	Python, ONNX	Medium Growing very fast	Academic Industrial	A. Paszke, S. Gross, S. Chintala, G. Chanan
MXNet (Framework)	Open source, Apache 2.0	C++	Dynamic dependency scheduler	C++, Python, Julia, MatLab, Go, R, Scala, Perl, ONNX	Medium Growing fast	Academic Industrial	–
							Apache
Chainer (Framework)	Open source, Owners permissive license	Python	Dynamic	Python	Low Growing low	Academic Industrial	–
							Preferred Networks
Theano (Numerical framework)	Open source, BSD	Python	Static	Python	Medium-low	Academic Industrial	Y. Bengio ¹⁷
					Growing low		University of

A tervezés és a kétségek

- **Elérendő eredmény meghatározása**

- output vagy end-user oldal tervezése, szakterület forrásai és tematikus meghatározása
- Használói visszajelzések, szelekció és választás szimulátor
- Fejlesztő csapat – könyvtáros, adattudós, adatmérnök és operációs rendszer mérnök együttműködése
- Gépi tanulás modellje, amelynek minősége az emberi és gépi intelligencia együttes hatásában érvényesül (vannak open szoftverek)
- Tervezés, felkészülés, a hangolás és tesztelés folyamataiban

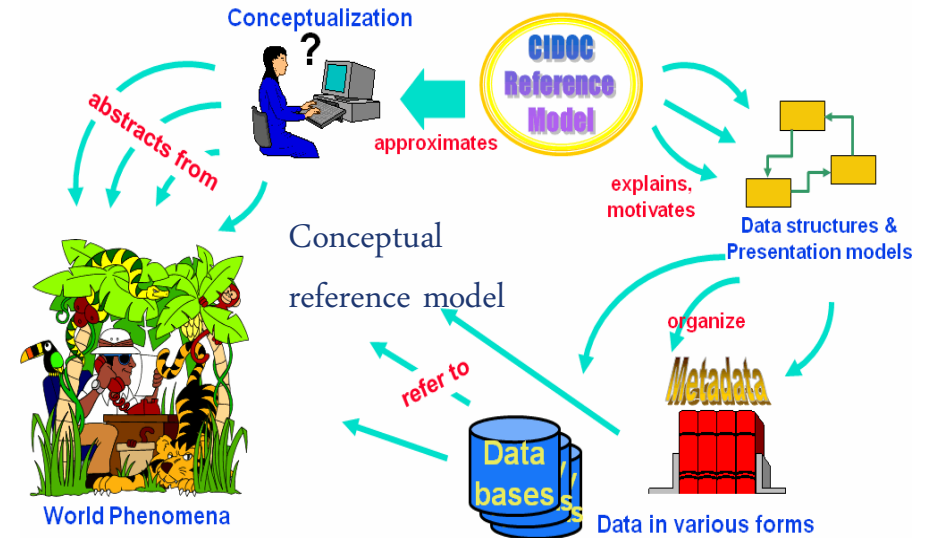
- **Kérdések:**

- Hogyan tudja a rendszer megtanulni a komplex adatkezelést és az ismeretlen adatbázisok bevonását
- Hogyan lehet a még nem létező tudáselemek bevonását automatizálni
- Hogyan bizonyosodunk meg a gépi tanulás helyes eredményeinek garanciáiról
- Hogyan lehet a számítógép automatikus adat- és információ reprezentációja a legjobb
- Hogyan szervezünk különböző algoritmusokat a tanult és nem tanult ismeretekkel kapcsolatban
- Hogyan bizonyosodunk meg arról, hogy az eredmények érthetőek és elsajátíthatók
- Hogyan tanítjuk meg a gépeket a gyors, rugalmas és könnyen értelmezhető válaszokra

Könyvtári mesterséges intelligencia területek – tudásreprezentáció alapokon

- Tudásreprezentációk intézményi feladatokhoz
  - heterogén gyűjtemények kombinálása
  - metaadat sémák, ontológiák, szakértői szótárak integrációja a saját rendszerben és külső rendszerekből
  - szintaktikai és szemantikai struktúrák átvétele és tervezése
- - fogalmi- és szöveganalízis
- Bizonyítási és elemzési folyamatok szabályozása, tér- és időbeli összefüggések
- Intelligens interfészek beépítése a tudásreprezentációs eszközök kommunikációjához
- Kommunikációs folyamat tervezése

The Intellectual Role of the CRM

<http://personal.sirma.bg/vladimir/crm-tutorial/>

- Perszonalizáció
- Szemantikai és audiovizuális eszközök integrációja
- Automatikus annotációk
- Ontológia kiterjesztések
- természetes nyelvi megoldások, stb. (IEEE Intelligent Systems, 16.)

A KISZOLGÁLT SZAKTERÜLET
TUDÁSBÁZISAI, SZAKÉRTŐ RENDSZEREI

Tudáselérés problémák

az áttekintés emberi lehetőségéhez képest
túlméretezettek a források

Géppel értelmezhető szemantikus adatkapcsolatok

Mesterséges intelligencia válaszok

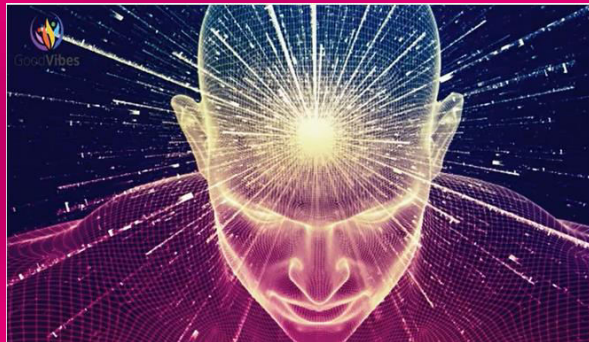
Tudományos és mérnöki fejlődés
Negyedik ipari forradalom

Intelligens gépek
programozása

Emberi intelligencia
szimulálása

„mobile-first”
world

„AI-first
world?”
(Sundar Pichai)

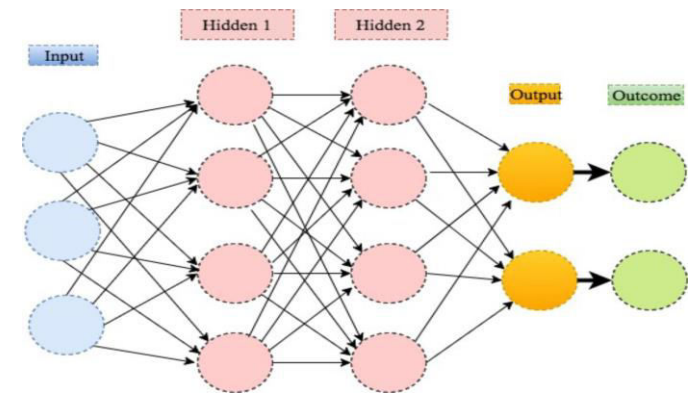

A mély rétegek meta-kereséstől a szemantikai hálókon át a mesterséges intelligenciáig

- **A HTML dokumentumokban**
  - adott metaelemek a teljes weboldalról vagy dokumentumról adnak kereshető információt
- **Az RDF alapú szemantikai struktúrákban URI azonosítókkal ellátott adatokat kereshetünk a weben, a gépi értelmezés és automatikus keresés támogatásával. Az RDF elemek a keresést korlátlan adatkapcsolatokkal terjeszthetik ki.**
- **A mesterséges intelligencia alkalmazásával gépi programozással szimuláljuk az emberi intelligenciát az információk kereséséhez és szolgáltatásához, szabad szöveges kérdések és válaszok formájában is, a gépi szövegfelismerés és szöveg-értelmezés, fordítás, stb. lehetőségével.**

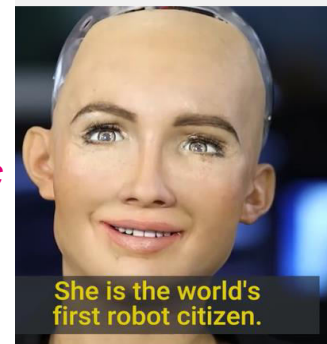

Becoming Data Native Eric Miller

We Talked To
Sophia — The AI
Robot

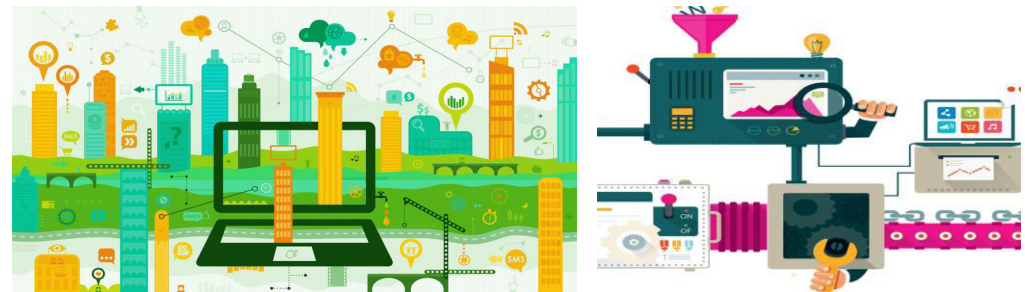
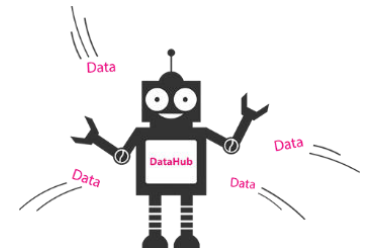
<https://www.youtube.com/watch?v=78-1MlkxyqI>

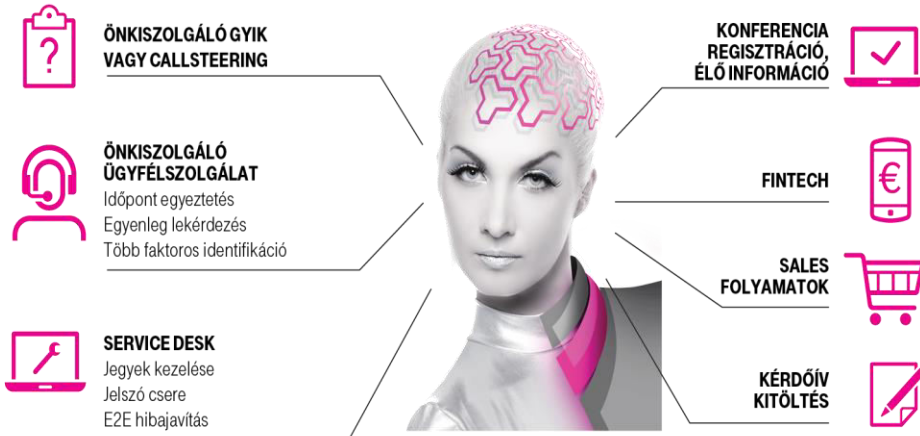
A robotok már a könyvtárban vannak....

- **A robot** automatizált feladatokat végez akár közvetlen emberi felügyelet, akár előre meghatározott program vagy általános iránymutatások alapján, mesterséges intelligencia technikák beépítésével
  - Pl. kérdés-válasz interakciók, zene lejátszás, listakészítés, „alert” funkciók, real-time információk (események, marketing, közérdekű információk pl. nyitva tartás, stb.)
  - Fejlesztett vagy beépített természetes nyelvi folyamatok, információkeresésre alkalmas tudás reprezentációk, gépi tanulás technikája, stb.
  - Képes hasonlóan viselkedni, mint egy természetes intelligenciával rendelkező élőlény
  - Viselkedések vagy jellemek és egyéb jellemzők mögötti mechanizmus vagy program
  - Adaptációk, következtetések, utasítások, cselekvések képessége
<http://computersinlibraries.infotoday.com/2017/Thursday.aspx>
  - ALEXA, SIRI, Sophia, IBM Watson, Teneo, Niki, Google new, stb.
- Korlátlan és gyors memória, a hatékony mintafelismerés, számítógépes játékok
  - viselkedését célszerűen változtatja (tanulás, helyzetek)
  - RFID és szenzorok alapján működő intelligens rendszerek, intelligens közlekedés, orvoslás, mobil eszközökre épített személyes egészségügyi szolgáltatások
  - IoT és okos város programok

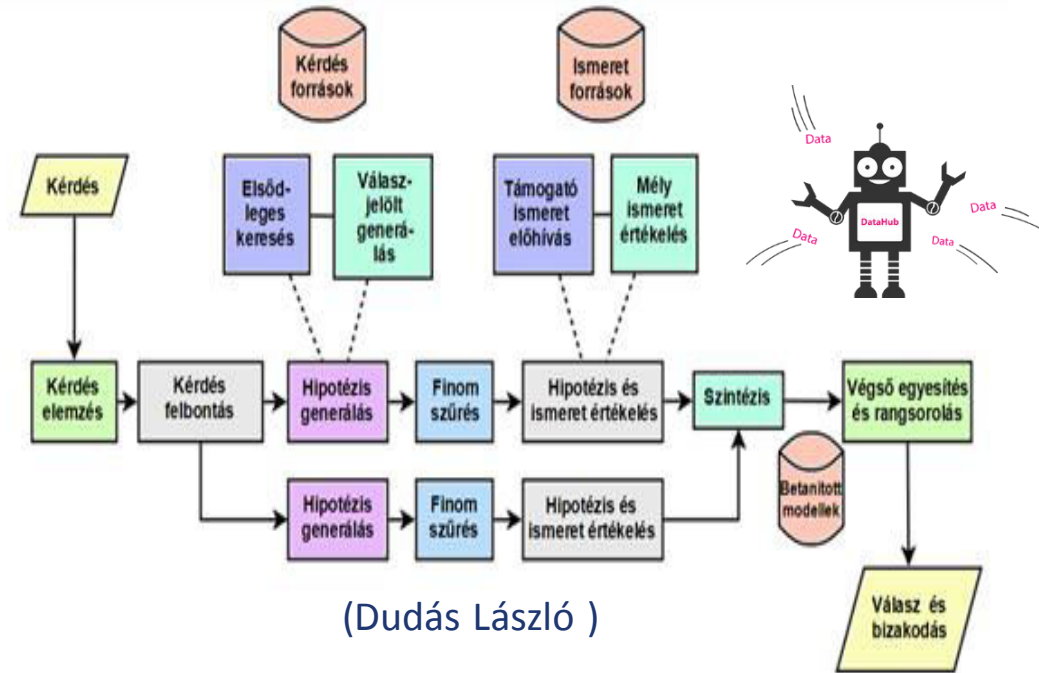

Kérdés-válasz rendszerek automatizálása és IBM Watson

T-Systems Vanda

IBM Watson

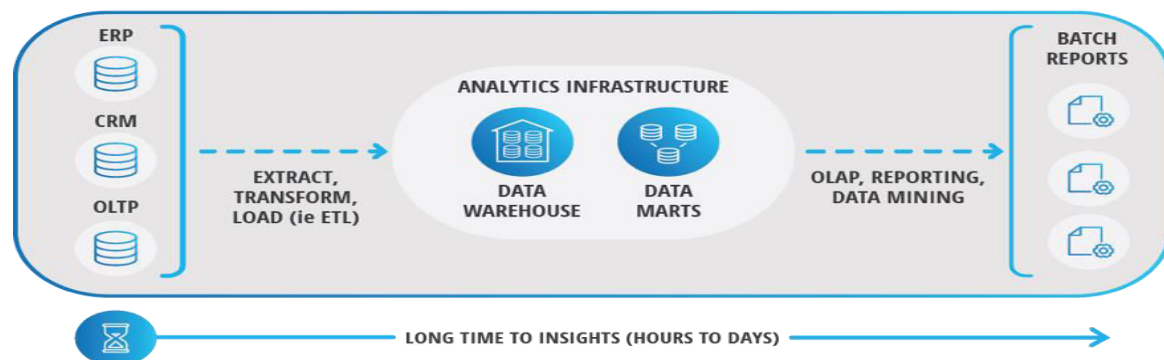
- 86 nyelvet és dialektust ért és beszél; hang és chat csatornákon is használható
- Különböző kommunikációs csatornákon és alkalmazásokból használható: telefon, web chat, Facebook Messenger, Viber
- Testreszabható és komplex folyamatokkal, háttérrendszerekkel integrálható
- Képes alkalmazkodni az ügyfelek egyedi jellemzőihez (személyre szabott kezelés)
- A szolgáltatás mind telephelyen, mind felhőből biztosítható
- Képes biometrikus módszereket alkalmazni azonosítás céljából

Keresés az adatok mélyén – könyvtári üzleti intelligencia megoldások

A betáplált és közzétett adatok közötti rétegekhez (rejtett adatok) speciális elemző és adatbányászati módszerek szükségesek (Nielsen,2.)

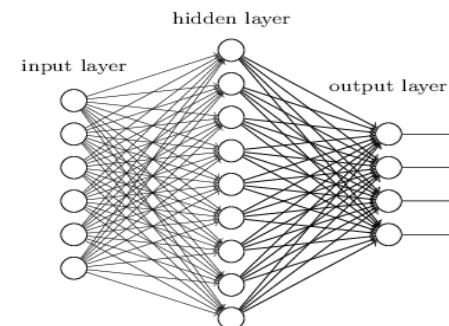
CHALLENGES OF TRADITIONAL BUSINESS INTELLIGENCE

- SLOW BUSINESS RESPONSE
- HIGH INFRASTRUCTURE AND OPERATIONAL COSTS

<https://dzone.com/articles/solving-architectural-dilemmas-to-create-actionabl?fromrel=true>

- Dashboardok és vizualizációs elemző eszközök használata
- Jelentések adatgyűjtésről, adatbázisokról
  - mennyiségi és minőségi kimutatásokkal, web analízis, könyvtári fókusz csoportok elemzése, adatok összetétele, integritása, adattisztítás, stb.

Üzleti intelligencia könyvtárakban

- Online és batch lekérdezés 😊
- Predefiniált kérdések 😊
- Jelentések futtatása 😊
- Szeparált adattárak 😊

Elemző eszközök könyvtárakban

- OCLC Collection analysis
- Student success focus/imperatives
- Data-driven decision-making
- Increasing complexity of technology, architecture, and data
- Predictive analytics for student success (institutional level)

Mesterséges intelligencia „keresi a tűt a szénakazalban”

Semantic Scholar – 2015

A fejlesztésnél kombinálták a gépi tanulást, a természetes nyelvi folyamatok programozását, beépítettek egy szemantikai elemző eszközt, és egy **icézés analízis** eszközt, amelynek eredményeit grafikusán is bemutatja a rendszer. Hasonlóan a Google Scholar és PubMed, rendszerekhez, itt is a legjelentősebb forrásokat építették be a keresésbe és a kapcsolatok kiépítésébe, jelentős orvoslási forrásanyagokkal.

http://www.kithirlevel.hu/index.php?kh=mesterseges_intelligencia_keresi_a_tut_a_szenakazalban

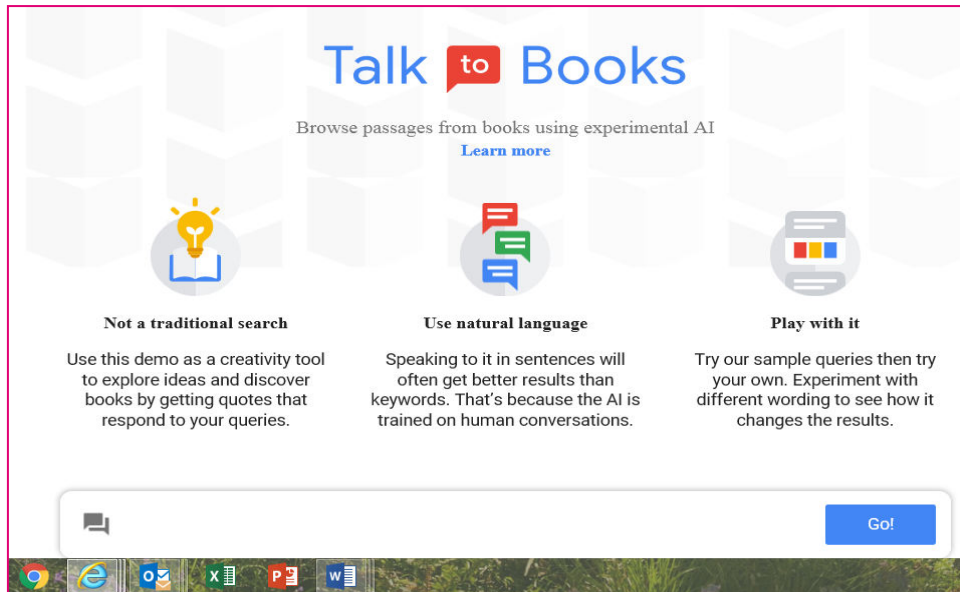
A fejlesztő Paul Allen Microsoft kooperációban végezte a kutatást induláskor 100 000 cikk alapján, több orvosi szakértő bevonásával, előzetes elemzésekkel

A mesterséges intelligencia kutatói automatizált kereső eszközt hoztak létre, amivel minden tudományos publikációt átvizsgálva új, eddig felfedezetlen kapcsolatokat találnának az információk között. Évente megjelenő közel 2 millió tudományos folyóirat automatikus elolvasása, feldolgozása és kategorizálása.

A publikációk felét átlagosan mindössze legfeljebb három ember olvassa el, így rendkívüli tudásmennyiség mehet veszendőbe. Oren Etzioni a Seattle-i Allen Mesterséges Intelligencia Intézet (AI2) igazgatója. Ld. KIT hírlevél, stb.)

Talk to book – a Google új mesterséges intelligencia keresője

Szabad szöveges kérdések, azonnali válaszok. A leginkább releváns válaszokat egy öntanuló “robot” keresi meg a Google Könyvek (Google Books) tartalmából. Az angol nyelven feltett kérdésekre egészen jó válaszok érkeznek, a keresőkérdések kicsi módosítása nyomán változó, de hasonló a találati listákat kapunk.

A **Talk to Books** kifejezetten a könyvekben őrzött tudásra alapoz a Google Books tudásbázis alapján.

A mesterséges intelligencia gépi tanulással értelmezi a kérdést, és a bő 100 ezernyi könyv teljes szövegéből próbál értelmes, releváns válaszokat kihozni.

Öntanuló rendszer, a kezdeti próbálkozásoknál a relevancia korlátait meghatározza a beépített könyvek tematikája

Helyes válaszok vannak, de teljes válasz még nincs a kis minta következtében

A találati lista elemei referencia műnek jelenleg még nem kezelhetők, a könyvek érték szerinti válogatása valószínű nem történt még meg.

Könyvtári mesterséges intelligencia fejlesztése

- **Géppel olvasható adatok** növelése
  - kódolás, azonosítás, egységesítés, adatmodellek és adatmenedzsment
  - szenzitív adatok menedzselése, copyright szabályok egységesítése
  - access és ID szabályzatok és eljárások egységesítése (repozitóriumok)
- **Adatok megbízhatóságának** fejlesztése
  - nagy mintavétel elemzések alapján (kodifikált adatok), nemzetközi szakértői rendszerek (VIAF, Wikidata, ISNI...)
- **Keresés fejlesztése tudásháló és** mesterséges intelligencia technológiával
  - szakértői rendszerek, szövegelemzések, adatbányászat, mély keresések, kép-, hang- és szövegfelismerés
- **Gépi tanulás**
  - Emberi gondolkodás szimulálás algoritmusokkal, mesterséges intelligencia kiterjesztése a használói rendszerekre, programozott útmutatók, szabad szöveges kérdések és válaszok, szöveg- és kép felismerés, stb.
- **Saját fejlesztések és külső eszközök integrációi**
  - mesterséges intelligencia szolgáltatások begyűjtése, alkalmazása, használata, transzformálása

A könyvtári szakértői rendszerek

A mesterséges intelligencia kibővíti a könyvtári döntéshozás és elemzés folyamatához szükséges képességeket, de teljes mértékben itt sem helyettesíti azt.

A könyvtári szakértői rendszer számítógéppel támogatott probléma megoldás emberi intelligenciát részben helyettesítő módon. Képesé tesz terjedelmes, bonyolult, vagy sok adatot és hivatkozást igénylő feladatvégzésre, vagy a kiszolgált terület átlátására.

- Több száz szabály programozása - feldolgozott tudás a hagyományos könyvtári területeken
- Tudásbázis alap a tárgyról
- beépített workflow, példák, alkalmazási szabályok
- Inference /következtető motor és felhasználói felület
- Átmenetek: elektronikus programozott oktatás linkekkel külső forrásokhoz

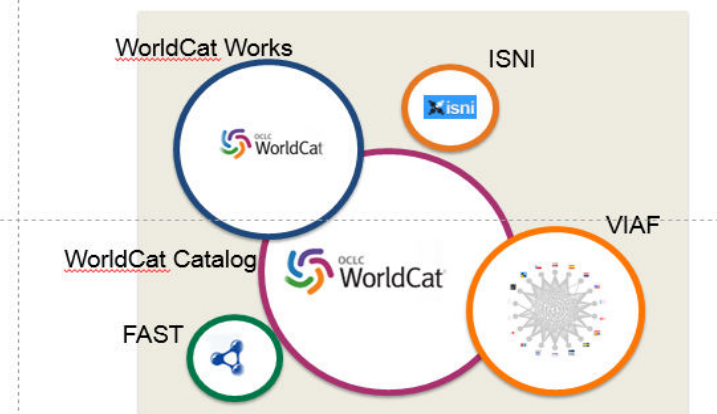
A könyvtár minden területén jellemző manuális és átmeneti szakértői rendszerek: Katalogizálás, beszerzés, adatbázis kiválasztás, keresés, publikációs eljárások és informatikai eszközök, hatásvizsgálat, használói és kompetencia vizsgálatok, web, stb.

Kooperatív könyvtári szakértői rendszerek

- **VIAF (Virtual Authority File)** egységesített besorolási adatok nemzetközi virtuális adatbázisa
- **VIAF Identity Network** authority adatok összegzése grafikusan is
- **ISNI** – International Standard (author) number identification
- **FAST - Faceted Application of Subject Terminology** – webes subject heading séma / OCLC és a Library of Congress együttműködésében az LC Subject Headings alapján
- **Schema.org** – a Bing, a Google, a Yahoo! és a Yandex (orosz keresőmotor) fejlesztésében az interneten szereplő információk strukturálására alkalmas egységes jelölőnyelv
- **Wikidata** - a Wikipédia, WorldCat és VIAF kapcsolat az adatminőség javítására, adatok egységesítésére, azonosítására, nemzeti könyvtárak együttműködésében

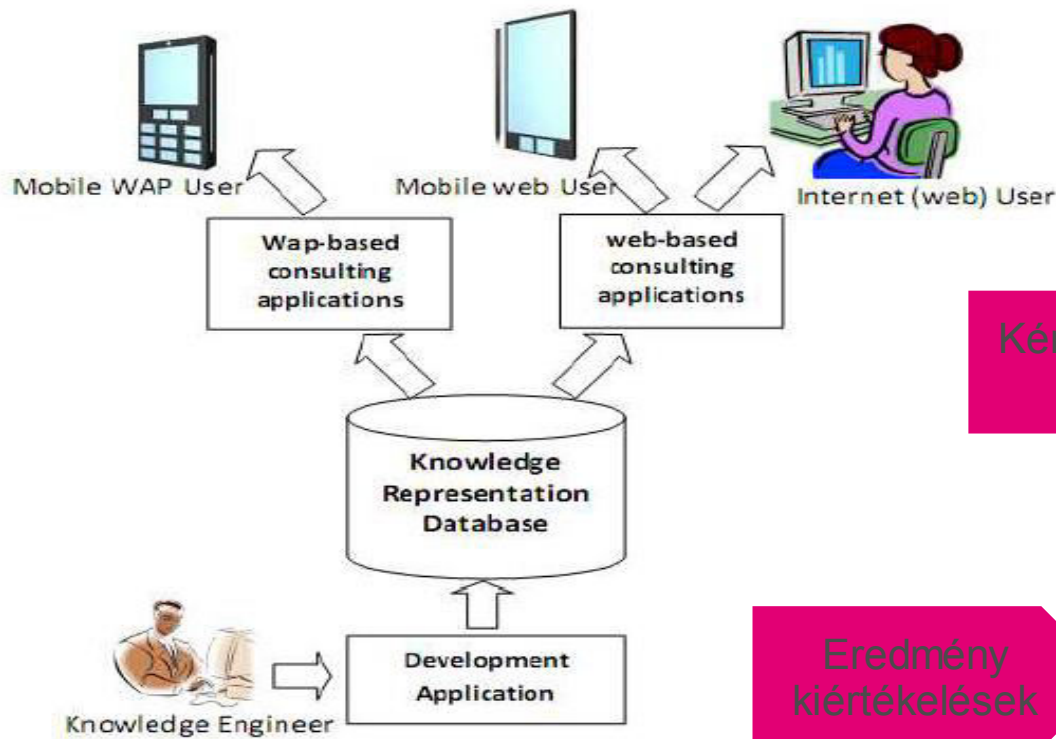
- A WorldCat unikális szerepe a linked data struktúrák felépítésében
- Authority fejlesztések változatos struktúrákban
- Többféle authority rendszer kombinációi
- Egységes jelölőnyelvek

OCLC's linked data resources

PI. Electronic database selection Expert system

Wei Ma, Timothy W. Cole, több kiadásban (7.)

Kérdéspontó-sítások

Eredmény kiértékelések

- Questions for library user group**
- 1) Need articles on U. S. invasion of Normandy
  - 2) What is being done to deal with aging nuclear power plants? (need to find full-text articles about this topic for an undergraduate presentation).
  - 3) Need to find articles and statistics on the current trend of women studying computer science.
  - 4) Need to find articles that compare different literary reviews and criticism on Wilde, Oscar's "The Importance of being Earnest".
  - 5) Water quality in developing countries (need to do in depth research as for a research project presentation)
  - 6) "Rosencrantz and Guildenstern are Dead". (wanted articles which compared the play and the film)
  - 7) A comparative look at the role of the church in the Mexican American community (need to do in depth research as for a graduate dissertation)
  - 8) Alcohol abuse in European countries. (need to find full-text articles about this topic quickly for an undergraduate term paper assignment)
  - 9) Wanted articles which outline the current events on stock market investment for a short undergraduate presentation.
  - 10) Gun control in the United States (need to find full-text articles about this topic for an undergraduate term

Figure 3. Proposed WAP and Web based expert system architecture

<https://pdfs.semanticscholar.org/4f36/9ac2940237a348edd431c37fca901b64c731.pdf>
<http://www.ala.org/acrl/sites/ala.org.acrl/files/content/conferences/pdf/ma.pdf>

Table 2: Per Question Recall & Precision, Library User Group

Question	Average Recall (R) and Precision (P) +/- Standard Deviation, Calculated Considering:					
	All Databases		Only Databases For Which Controlled Vocabulary Terms WERE SEARCHED		Only Databases For Which Controlled Vocabulary Terms Were NOT AVAILABLE	
	R	P	R	P	R	P
1	R: 26.8% (+/- 11.7%) P: 74.8% (+/- 28.9%)	R: 49.1% (+/- 21.4%) P: 74.8% (+/- 28.9%)	R: 0.0% (+/- 0.0%) P: 0.0% (+/- 0.0%)	R: 49.1% (+/- 21.4%) P: 74.8% (+/- 28.9%)	R: 0.0% (+/- 0.0%) P: 0.0% (+/- 0.0%)	R: 0.0% (+/- 0.0%) P: 0.0% (+/- 0.0%)
2	R: 44.4% (+/- 26.3%) P: 55.0% (+/- 35.1%)	R: 49.4% (+/- 29.3%) P: 55.9% (+/- 35.1%)	R: 0.0% (+/- 0.0%) P: 0.0% (+/- 0.0%)	R: 49.4% (+/- 29.3%) P: 55.9% (+/- 35.1%)	R: 0.0% (+/- 0.0%) P: 0.0% (+/- 0.0%)	R: 0.0% (+/- 0.0%) P: 0.0% (+/- 0.0%)
3	R: 33.8% (+/- 20.1%) P: 72.5% (+/- 20.7%)	R: 44.0% (+/- 27.9%) P: 69.0% (+/- 27.4%)	R: 3.3% (+/- 6.8%) P: 10.3% (+/- 24.2%)	R: 44.0% (+/- 27.9%) P: 69.0% (+/- 27.4%)	R: 3.3% (+/- 6.8%) P: 10.3% (+/- 24.2%)	R: 3.3% (+/- 6.8%) P: 10.3% (+/- 24.2%)
4	R: 9.6% (+/- 11.6%) P: 30.4% (+/- 37.8%)	R: 14.5% (+/- 17.4%) P: 30.4% (+/- 37.8%)	R: 0.0% (+/- 0.0%) P: 0.0% (+/- 0.0%)	R: 14.5% (+/- 17.4%) P: 30.4% (+/- 37.8%)	R: 0.0% (+/- 0.0%) P: 0.0% (+/- 0.0%)	R: 0.0% (+/- 0.0%) P: 0.0% (+/- 0.0%)
5	R: 28.8% (+/- 24.4%) P: 44.4% (+/- 28.1%)	R: 43.1% (+/- 36.6%) P: 44.4% (+/- 28.1%)	R: 0.0% (+/- 0.0%) P: 0.0% (+/- 0.0%)	R: 43.1% (+/- 36.6%) P: 44.4% (+/- 28.1%)	R: 0.0% (+/- 0.0%) P: 0.0% (+/- 0.0%)	R: 0.0% (+/- 0.0%) P: 0.0% (+/- 0.0%)
6	R: 48.1% (+/- 9.8%) P: 79.0% (+/- 33.8%)	R: 48.1% (+/- 9.8%) P: 79.0% (+/- 33.8%)	N / A	R: 48.1% (+/- 9.8%) P: 79.0% (+/- 33.8%)	N / A	N / A
7	R: 20.0% (+/- 18.9%) P: 10.0% (+/- 11.6%)	R: 33.3% (+/- 31.6%) P: 10.0% (+/- 11.6%)	R: 0.0% (+/- 0.0%) P: 0.0% (+/- 0.0%)	R: 33.3% (+/- 31.6%) P: 10.0% (+/- 11.6%)	R: 0.0% (+/- 0.0%) P: 0.0% (+/- 0.0%)	R: 0.0% (+/- 0.0%) P: 0.0% (+/- 0.0%)
8	R: 34.7% (+/- 23.5%) P: 35.6% (+/- 31.0%)	R: 52.0% (+/- 35.3%) P: 35.6% (+/- 31.0%)	R: 0.0% (+/- 0.0%) P: 0.0% (+/- 0.0%)	R: 52.0% (+/- 35.3%) P: 35.6% (+/- 31.0%)	R: 0.0% (+/- 0.0%) P: 0.0% (+/- 0.0%)	R: 0.0% (+/- 0.0%) P: 0.0% (+/- 0.0%)
9	R: 59.2% (+/- 21.9%) P: 50.7% (+/- 24.8%)	R: 70.0% (+/- 25.5%) P: 50.7% (+/- 24.8%)	R: 5.0% (+/- 22.4%) P: 5.0% (+/- 22.4%)	R: 70.0% (+/- 25.5%) P: 50.7% (+/- 24.8%)	R: 5.0% (+/- 22.4%) P: 5.0% (+/- 22.4%)	R: 5.0% (+/- 22.4%) P: 5.0% (+/- 22.4%)

Felkészülés

Szemantikus adatmodellek

Egységesítés

Kapcsolatok globális rendszerekhez

Minták és klaszterek

Osztályozás és csoportba sorolás módszereinek fejlesztése

Szabványos nevezéktanok, ontológiák, szótárak

Rendszer céljának, a bemeneti és kimeneti adatok meghatározása

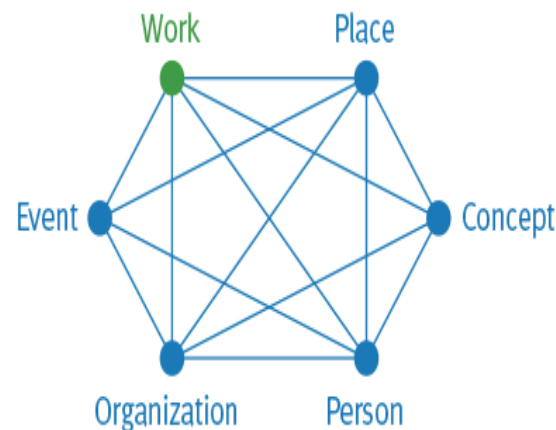
Használói visszajelzések becsatolása

Szemantikus adatmodellek – a mesterséges intelligencia osztályozásához

- A leírás alapegysége nem a rekord, hanem az adat – open linked data és adathálók, tudás gráfok
- **Az adatmodell-készítés főbb lépései:**
  - **Adatmodell osztályok**
  - **Adatok azonosítókkal**
    - URI tervezés (Unified Resource Identifier – Egységes forrásazonosító)
  - **Kodifikált adatok, MARC és RDF transzformációk, adatbővítés**
  - **Ontológiák, adatszótárak**
  - az adatmodell tervezéshez, az osztályok és tulajdonságok meghatározásához
  - **Fogalmak, kapcsolatok, leírások adatmanipuláció szabályozás**

- **Data of web** a dokumentumokra jellemző adathalmazok önálló tömege, különböző szabványos formátumokban (pl. FRBR, RDA, RDF, SKOS, stb.).
- A web számára felismerhető, értelmezhető és kereshető adatok, egyszerű megnevezések és kapcsolatok (mű, személy, hely, esemény, szervezet stb.)
- Kapcsolatok bővülése, növekedése
- módosuló, bővülő jelentéstartalmak
- Szabványos, átjárható leíró nyelvek és sémák, gépi értelmezés lehetősége

Szabványos globális könyvtári rendszerek igénybe vétele

Felesége: Gizella

VIAF

Apja: Géza fejedelem

ISNI

alapította

- István király – uralkodó
- István király Intelmei
- István király halála
- István király szentté avatása
- István király szálloda, Pécsvárad
- István király Gimnázium
- István király szobra, alkotója
- István király opera

Fia, Imre herceg halála

VIAF ID: 72498726 (Personal)
URI: <http://viaf.org/viaf/72498726>

Képes Krónika

http://www.konyv-e.hu/pdf/Chronica_Picta.pdf, OSZK

Zeneszerző:
Erkel Ferenc

Festmény alkotója

Barabás Miklós

Teleki László 1861-ben (festmény)

001	DNB 130402532 (VIAF cluster) (Authority/Source Record)
003	DNB
005	20160114114047.0
008	051006n jazznaabn
035	1a (DNB)130402532
024	7 1a http://d-nb.info/urn:nbn:de:hbz:5:1-30402532-2-uri
035	1a (DE-101)130402532
035	1a (DE-588)130402532
035	1z (DE-588a)130402532 19 v:zg
035	1z (DE-588c)4844454-6 19 v:zg
040	1a DE-12 19 r:DE-12 1b DE-12 1c DE-12 1d DE-12 1e DE-12 1f DE-12 1g DE-12 1h DE-12 1i DE-12 1j DE-12 1k DE-12 1l DE-12 1m DE-12 1n DE-12 1o DE-12 1p DE-12 1q DE-12 1r DE-12 1s DE-12 1t DE-12 1u DE-12 1v DE-12 1w DE-12 1x DE-12 1y DE-12 1z
043	1c XA-HU
065	1a 16.5p 12 sswd
079	1a g 1b p 1c 1 d 1 e 1 f 1 g 1 h 1 i 1 j 1 k 1 l 1 m 1 n 1 o 1 p 1 q 1 r 1 s 1 t 1 u 1 v 1 w 1 x 1 y 1 z
100	0 1a Géza 1c Ungarn, Fejedelemség 1d 1040-1068
375	1a 1 12 iso5218
400	0 1a Géza 1c Ungarn, Nagyfejedelem 1d 945-997

VIAF
Clusterek
Géza névre
ISNI
nemzeti
könyvtári
linkekkel

Esztergomot és Székesfehérvárt

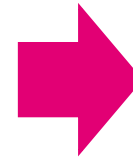
Kooperáció – nemzeti és globális adatmenedzsment

WorldCat világekatalógus – 2,3 milliárd rekord, a világon a legnagyobb

linked data: unikális szerep a globális tudásmegosztásban, 20 milliárd triplets

Összekapcsolja a világ könyvtárainak rekord- és authority adatait *VIAF, ID Network, ISNI, Wikidata*

- automatizált munkafolyamatok, kooperatív Workflow, rekordmenedzsment
- Integrált platformon további rendszerek alaprendszereként elemző, értékelő, összegző funkciók

2017

- Adatmodellek, tudásmegosztás, többnyelvűség – WorldCat háttérrel
- A **reconciliation service** – kapcsolódás meglévő linked data entitásokhoz
- An **editor service** – linked data és kapcsolataik szerkesztése

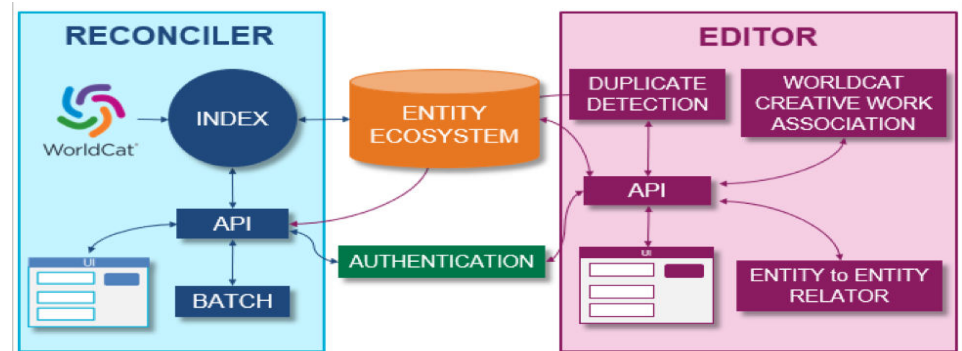
WorldCat Discovery Services

Egy kereséssel egy milliárdnál több elektronikus, digitális és nyomtatott forrás elérése

T · · Systems · ·

Wikibase Reposit

Wikibase Client

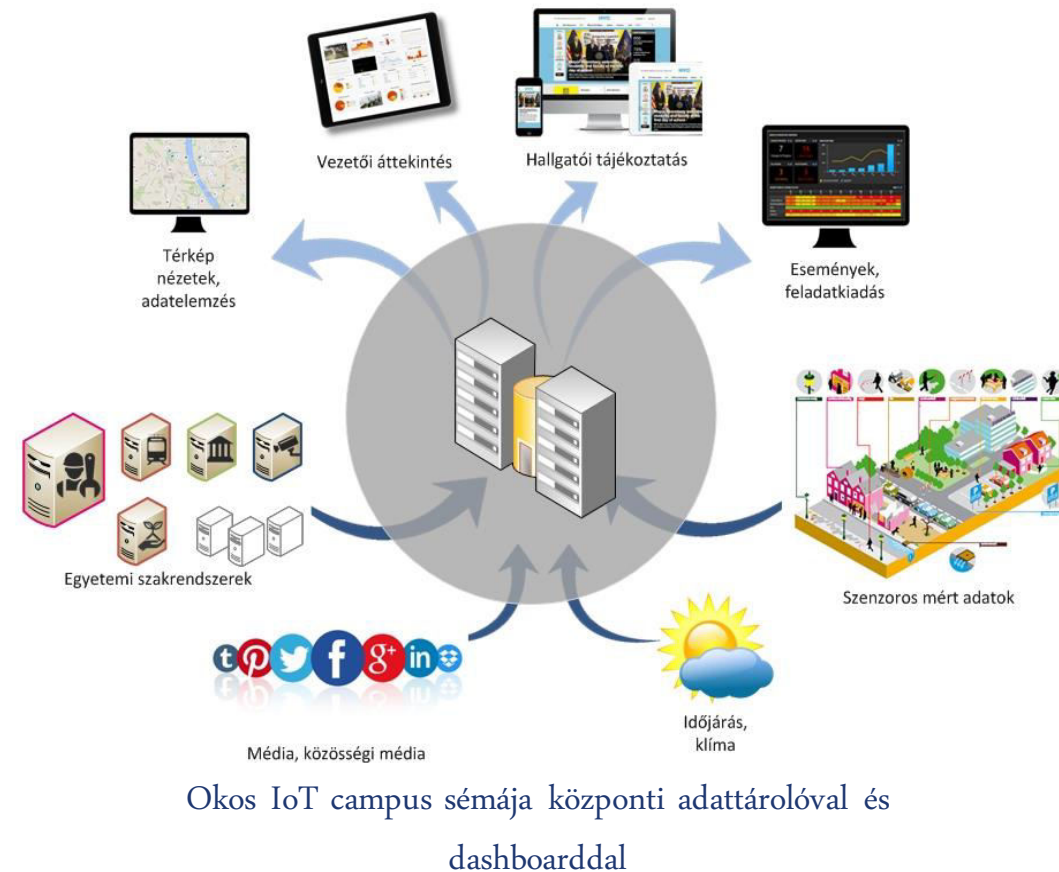

Internet of Things (IoT) – egy új hálózati „second life”?

IoT rétegek:

- **Végponti eszközök**, szenzorok, RFID-címkék, webkamerák, autós fedélzeti egység **Gateway** : eszközök közötti átjárás
- **Hálózat** : Az összegyűjtött adatok eljuttatása a tároló és feldolgozó helyre
- **Interfészek** : A hálózaton beérkezett adatok értelmezése és egységesítése
- **Tároló rendszerek**
- **Feldolgozás – analitikai zóna**
- A végponti eszközökből begyűjtött információk elemzése, utasítások kiadása, analitikai zóna
- **Megjelenítés** – kommunikációs rendszer, interaktivitás

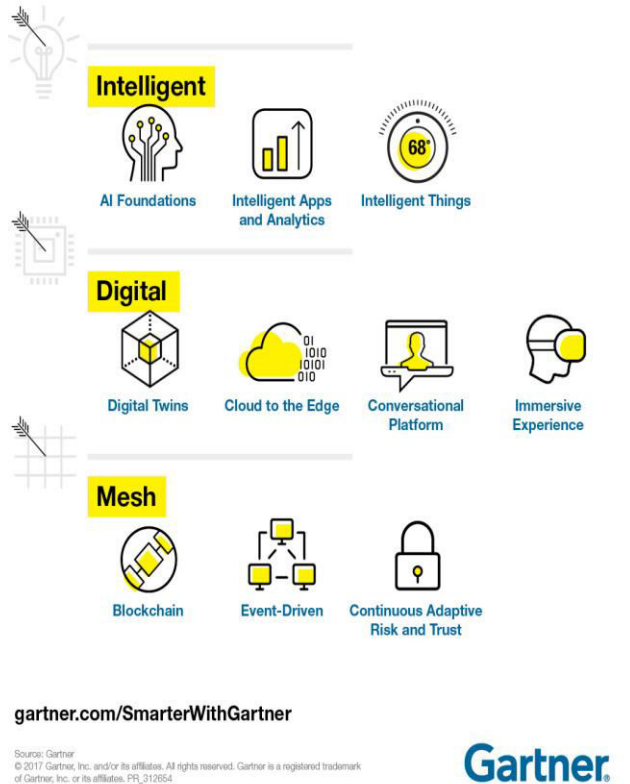
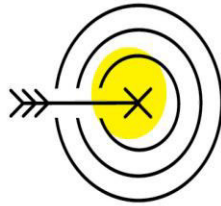

Megszelídített adattenger : „Az IoT világában szenzorok tömegéből nyert adatok automatikus tárolásával, keresésével, elemzésével gyorsan jutunk információkhoz. Az IoT az adatok továbbításán túl magába foglalja az adatokra épülő analitikai megoldásokat is

Intelligens rendszerek fejlődési irányai (Gartner)

Top 10 Strategic Technology Trends for 2018

<https://www.gartner.com/smarterwithgartner/gartner-top-10-strategic-technology-trends-for-2018/>

1. AI foundations - alapok

A cégek foglalkoznak a mesterséges intelligenciával, kérdés, hogy az emberi tanulás képességét milyen mértékben lehet átültetni algoritmusokkal a gépi tanulási módszerekbe (nyelv megértés, ellenőrzött környezet) (Cearley, 61.)

3. Intelligent things

Az intelligens alkalmazások a gépi tanulás következtében képesek kommunikálni az emberrel és más alkalmazásokkal (smart cars, RFID - orvostudomány, robotika, katonaság, drónok, kereskedelem)

6. trend: Conversational platforms

a rendszerek képesek egyszerű válaszokra, vagy komplikált interakciókra, párbeszédre

7. trend: Immersive experience: augmented reality és virtual reality AR, VR

az emberek érzékelik és kapcsolatba lépnek a digitális világgal, a határok elmosódnak a való és virtuális valóság között (turisztika, művészet, okos város programok)

9. trend: Event-driven, esemény-vezérelt rendszerek.

Az IoT és más technológiák detektálják és gyorsan képesek analizálni a jelzéseket

10. Folyamatos kockázatkezelés és biztonságnövelés

a security környezet beépítése fontos elem a *fake news* és más fals információk vagy fenyegetések ellensúlyozására

A jövő a könyvtárban van!

Köszönöm a figyelmet!

Horvath.zoltanne@partner.t-systems.hu

T-Systems

 SZAKKÖNYVTÁRI
SEREGSZEMLE 2019